

Wychodzi codziennie o godzinie 3. po południu z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi:
W MIEJSCU kwartalnie 4 zlr. 50 ent.
miesięcznie 1 " 50 "
Z przesyłką pocztową:
poczta 2 zlr. — "
po 7 zlr. — "
Do Prus i Rzeszy niemieckiej 50 ent.
Belgii i Szwajcarii 50 ent.
Włoch, Turcji i krajów Nad. 50 ent.
Serbii 50 ent.
Numer pojedynczy kosztuje 10 ent.

GAZETA NARODOWA

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują:
We LWOWIE biuro administracji „Gazety Nar.”
plac Hallki w pałacu W. Ulanieckiego. Ogłoszenia
w Paryżu przyjmują wyłącznie dla „Gazety Nar.”
agenta pana Adama, Rue Clément 4 Paris, Otto
Massa w Wiedniu, (Haseinstein et Vogler) nr. 10
Walfischgasse, A. Appel, Stadt, Stubenbastei 2.
M. Dukas, I. Riemergasse 18. Rudolf Mosse, Seiler-
stätte nr. 2. Henr. Schalek, jen. agencja centr.
eksp. ogłoszeń, G. L. Daube et Comp. Wellzeile 12.
Maurycy Stern, Wellzeile 22. w Hamburgu pp.
Haseinstein et Vogler, Rajchman et Fendler w
Warszawie Senatorska 22, W. Kukiński w Krakowie.
OGŁOSZENIA przyjmują się za opłatą 6 ent. od
miejscu ogłoszenia jednego wiersza drobnym drukiem.
Reklamy w rubryce „Nadesłane”
80 ct. od wiersza.

Wyborcy!

Dnia 31. b. m. (we czwartek) odbędą się wybory czterech posłów na sejm krajowy z miasta Lwowa.

Komitet wyborczy miejski uchwalił na posiedzeniu z dnia 26. b. m. jednomyślnie polecić P. T. Wyborcom ponowny wybór wszystkich czterech dotychczasowych posłów miasta Lwowa, którzy na zgromadzeniu wyborczym z dnia 22. b. m. otrzymali wotum zaufania i gorące uznanie za obywatelską i patriotyczną działalność poselską.

Tymi kandydatami komitetu wyborczego miejskiego są pp.:

Dr. Euzebiusz Czarkawski,
Dr. Bernard Goldman,
Tadeusz Romanowicz,
Dr. Franciszek Smolka

Lwów d. 27. maja 1883.

Franciszek Bałutowski, przewodniczący komitetu. Dr. Gustaw Roszkowski, zastępca przewodniczącego. Dr. Władysław Zojczkowski, Michał Miłalski, sekretarze.

LWÓW d. 30. maja.

(Wybory z kurji gmin. — Nowi ministrowie włośc. — Kłopoty Francji w Indjach Wschodnich. — Stara piosenka panoskowskiej prasy i odpowiedź Krajowi. — Bieżące wiadomości przedlitawskie.)

Wczoraj dokonane wybory z kurji gmin wydały rezultat niespodziewany. Jeszcze pozawczoraj wyrzaliśmy się, iż z 48 kandydatów, poleconych i potwierdzonych przez komitet centralny narodowy, wyjdzie prawdopodobnie z urny wyborczej trzy czwarte, to jest 36. Tymczasem wyszło ich 41, licząc raz dwóch, Ochrymowicza i ks. Mandyczewskiego, których i komitet Rady ruskiej był postawił, a tylko 7 kandydatów własnych zdołała przeprowadzić Rada ruska.

A jednak, gdyby była partia ukraińców nie zrobiła sojuszu z moskalofilami, lecz gdyby była porozumiała się z Polakami, to była mogła wspólnie z nimi kilkunastu swoich kandydatów przeprowadzić. Na zjeździe delegatów uchwalono jednogłośnie ze strony polskiej do tego porozumienia dążyć, a w rozprawach nad tym wnioskiem wyrażano się kilkakrotnie, aby wybór 15 do 20 z partii ukraińskiej starać się przeprowadzić do sejmu. Lecz po zawarciu sojuszu ukraińców z moskalofilami, ci narodowców z antinarodowcami, w celu zwałowania Polaków, rozesłano z komitetu Rady ruskiej polecenia, podpisane przez sprzymierzone obie partie, ażeby po powiatach cofnięto się od wszelkiej ugody i traktowania z Polakami, i wszędzie na własną rękę stawiano i przeprowadzano kandydatów!

Pomimo tego Polacy starali się postawić i przeprowadzić kandydatów Rusinów, będących za ugodą z Polakami, gdzie tylko to uczynić było można, t. j. gdzie się odpowiedzi kandydat znalazł i przeprowadzenie jego było prawdopodobne. Tym sposobem za staraniem Polaków weszło sześciu Rusinów do sejmu z kurji gmin. W innych zaś okręgach wyborczych musieli się starać Polacy, aby nie wybrano takich Rusinów lub moskalofilów, którzy są za taką ugodą z Polakami, aby ci zrzekli się wszelkiego wpływu i znaczenia we wschodniej Galicji, oddali w ich ręce wszelką władzę na każdym polu i wynieśli się sami z wschodniej Galicji, dokąd zechcą. Treść było tego rodzaju zaślepionym Rusinom i moskalofilom pokazać, że kilkunastuletniej historii przemazać niepodobna, ani rezultatu jej, obecnego stanu rzeczy zniszczyć. I jesto wobec tych zaślepienych jedyny pozostały argument *ad hominem*. To jedno tylko może ich otrzeźwić. Wszelkie inne usiłowania, aby

przekonać tych zagorzańców, iż dla Rusinów jest zgoda z Polakami koniecznością polityczną, usiłowania, przedsięwzięte od r. 1860. aż dotąd, okazały się daremnymi. Nawet faktycznie ustępstwa ze strony polskiej, ilekroć chociaż drobna ich frakcja zbliżyła się do Polaków, żądając tych ustępstw, nie zdołały zmienić wrogości przeciw nam usposobienia. I jakież był rezultat tej nienawiści przeciw Polakom? W sejmie pierwszym w r. 1861 było 48 posłów ruskich. Od tam z każdym późniejszym wyborem zmniejszała się ich liczba, aż obecnie zeszli do 7 czy 9 posłów.

A stało się tak mimo tego, że w obozie polskim półgłówki lub ignoranci wicherzyli aż do ostatniej chwili na rzecz kandydatów Rady ruskiej drukiem i słowem, i mogli dużo narobić zamieszania, gdyby zdrowy zmysł narodu nie odepchnął był ich od siebie. Hrabia Krukowski i Gniewosz w herostratycznych odezwach swych wiazał się z Radą ruską, potępiali ryczałtem Polaków, myślał, że tym sposobem przeprowadzą swój wybór do sejmu. Hrabia Krukowski jawił się nawet na soborczyku w Przemyśle, i swą zaciekłą mową spowodował tam jednomyślną uchwałę popierania kandydatów jego. A wynik usiłowań jego był najfatalniejszy dla niego. Otrzymał zaledwie 10 głosów na 131 z okręgu, z kąd dotąd posłował. Kilkadziesiąt tysięcy odeszły swą, potępiającą całą sejm, rozszalał w obu językach po całym kraju, odradzając przytem wybierania Polaków do sejmu, wyrażając tylko siebie, a lud za jego głosem nie poszedł. Gniewosz wydrukował paszkwil na Merunowicza, i postawił swoją kandydaturę, obiecując swe dyktę poselskie wyborcom, czy gminom ubogim oddawać. I przy wyborze nie otrzymał ani jednego głosu! Nietylko kraj cały obdychał potępił, ale i najbliżsi, z którymi się stykali, kandydaturę swoją popierając.

Pomijamy tych ignorantów, którzy w *Kurjerze* Lwowskim wyzywali kraj do buntu przeciw centralnemu komitetowi, tj. aby nie głosowano na kandydatów z kurji gmin, zatwierdzonych przez centralny komitet polski, ale na kandydatów przeciwnego obozu, a dziś jeremiady podnoszą, że tak mało wybrano do sejmu przeciwnych ugodzie z Polakami Rusinów i moskalofilów. Piszą oni jak ślepi o kolorach, a cała ich polityka nie warta funta kłaków z powodu zupełnej nieznajomości spraw krajowych. Lepiej by uczynili, gdyby pilnowali recept obiadowych, i zarchyln i zaślabili w domach szlacheckich i arystokratycznych, które to rubryki wypełniają znakomicie, a nie zabierali głosu w sprawach, których nie znają wcale!

Rezultat wyborów jest najlepszą odpowiedzią i owym dwóm Herostratom i owym ignorantom z *Kur. Lw.* Kraj i naród nie poszedł za ich podburzającymi odeszwami.

Gabinet Depretisa uzupełniony został dwoma członkami z prawicy, którzy objęli teki po swych poprzednikach ze skrajnej lewicy. Nowi ministrowie Savelli i Genola mają być bardzo dobrymi pracownikami. Genola, człowiek jeszcze młody, liczy bowiem dopiero lat 40, był profesorem politycznych umiejętności w Florencji. Przed dziesięciu laty zwrócił na siebie powszechną uwagę rozprawą o reprezentacji mniejszości i odczytał z dziesięciu zagadnień politycznych. Rodzinne miasto Suretina wybrało go wówczas posłem i odtąd bez przerwy zasiada w parlamencie. W parlamencie zajmował on odrębne stanowisko. Mówił rzadko, lecz z wielkim sukcesem, szczególnie w sprawie florenckiej, kolei żelaznych i ustawy wyborczej. Był sprawozdawcą ankiety w sprawie kolei żelaznych, a sprawozdanie jego uważają jako arcydzieło tak ze stanowiska technicznego jak i politycznego. Podróżował wiele, szczególnie po Niemczech i Austrii, gdzie dłuższy czas przebywał. W r. 1878 ofiarował mu Cairol tekę robót publicznych, ale ją odrzucił. Jest on umiarkowanym liberałem, zdecydowanym zwolennikiem polityki Depretisa i potrońgim przymierza. Pod względem zapatrywań to, cośmy powiedzieli o Genoli, stosuje się w zupełności do Savellego, prezydenta trybunału apelacyjnego w Rzymie, który objął tekę sprawiedliwości. Radykały utrzymują o nim, że po zamachu Pisaniego doradzał królowi zamachu stanu. Podług tej zaprzeczają, a król zapytany, odpowiedział, że nic o tem nie wie. Savelli jest znany we Włoszech jako powaga w kwestiach

prawnych. Gabinet będzie miał przeciw sobie opozycję 140 do 160 głosów, opozycję silną i przedsiębiorczą, której jednak brakuje jednolitości.

Podczas gdy parlament francuski obradował kłótnie nad kredytem na wyprawę tonkińską, Annamici (mieszkańcy prowincji Annam, właściwie Ngan-Nam) na wschodnim brzegu Indji Wschodnich wystąpili zaczepnie i zamknęli załogę francuską w twierdzy Hanoi. Francuzi zrobili wycieczkę przeciw obłożeniom, która jednak fatalnie się skończyła. Dzielną dowódcą padł, zastępca jego został ranny, a Hanoi uratowały od kapitulacji tylko posiłki z Kamboży. — Kłeska Francuzów jest wielka, nie mniejsza od tych, jakie ponosili Anglicy w południowej Afryce i Afganistanie. Hłobowa wieść, skoro nadeszła do Paryża, wywołała naprzód wielkie przygnębienie, wkrótce jednak zdecydowano się do energicznego działania wobec kłeski, jaką poniosła armia francuska, patriotyzm wziął górę nad stroniactwami, — uchwalono jednomyślnie kredyt na wyprawę, i odstąpiono nawet od zasady, żeby dodawać sztabowi komisarza cywilnego, który by kierował polityczną stroną wyprawy. Wyprawa wypłynęła już z Tuluzy i tak w Paryżu jak w Londynie z wielką niecierpliwością oczekują wiadomości z placu boju. Sytuacja dla republiki jest obecnie w Azji wschodniej bardziej niekorzystna, niż za cesarstwa, a Challemeil-Lacour będzie musiał rozwinąć cały swój spryt dyplomatyczny, żeby nie zawiązał państwa w sprawę, która może zawrócić także na szali polityki wewnętrznej. Annamici są dobrze uzbrojeni, a energia, z jaką wystąpili zaczepnie, wskazuje, że Anglicy w sprawie tej żywy udział biorą.

Chiny roszczą sobie prawo do protektoratu nad całą dawną Kocchiną, a choć prawo to jest bez podstawy, to faktycznie bywają silniejsi, niż tytuł prawny. Wiadomo, jakoby Chiny odwołały swych posłów z Paryża, nie potwierdzając, jeżeli jednak Chiny zechcą się mieszać w sprawę tonkińską, to Francja będzie miała nie lada orzech do zgryzienia, wojsko bowiem chińskie jest dobrze zorganizowane, a nawet Moskalowie wzięli traktat w Kul-dży, niż zapuszczać się w wojnę z państwem Niebieskiem. Zresztą Anglia starać się będzie szkodzić Francji na każdym kroku, oddawała już bowiem zawistnie patrzy okiem na francuską politykę kolonialną. *Times* zapowiada nawet już, że Anglia zażąda dla wyprawy francuskiej wytyczenia linii demarkacyjnej; jest to rzeczka nieprawdopodobna, ale że Anglicy będą judzić Chińczyków przeciw Francji, to pewna.

Organa słowianofilów moskiewskich w guście Aksakowskiej *Rusi* albo Pichnowskiego *Kijewianina* mają ten zwyczaj, że przez dłuższy czas nie zwracają częstokroć uwagi na nas, sprawy nasze nie mając nie raz doniosłości pomijają najzupełniej milczeniem, czynią to zaś dlatego, aby przy upatrzony sposobności rzucić się na nas z całą zajadłością i głośnym krzykiem po dłuższym milczeniu wywołać większy efekt.

Przez parę tygodni ciska była zupełna w panoskowskiej prasie, czy to, że uważa ogółu zajęta była przedewszystkiem przygotowaniami do koronacji carskiej, czy też rzeczywicie mimo najusilniejszych starań klika denuncjatorów nie mogła znaleźć najmniejszego nawet pozoru do rozpisania się na temat „intrygi polskiej”, nurtującej na Litwie zwłaszcza i w „odwiecznych” ziemiach moskiewskich nad Dnieprem.

Zbliżył się wreszcie dzień koronacji. Było to hasłem do rzucenia się na nas dla t. z. „ochronitelnej” (opiekunczej) prasy moskiewskiej, która uważa sobie za najświętszy obowiązek walczyć w obronie caratu nieustannie, choćby z nieistniejącym nieprzyjacielem. Tym razem wysunęli naprzód sprawę Rusinów galicyjskich, podniesiono „niesłychany” ich „ucisk” do znaczenia „wołającego o pomoc do niebios tyrantów” i. i. i. wymazano naturalnie naród polski z rzędu cywilizowanych ludów Europy!

Nie mamy zamiaru roztrząsać czynionych nam zarzutów. Odpowiadaliśmy na nie, odpierając je albo słuszności im przynajmniej, gdyby pochodziły od kogo innego. Lndziom jednak, którzy o wolności nie mają wyobrażenia, służa-

com najdroższego despotyzmu i apostołom ucisk politycznego i religijnego, odpowiadać uważylibyśmy sobie za ułubienie. Wyreza nas zresztą pod tym względem petersburski *Kraj* do pewnego stopnia, który nie w checi — jak powiada — parlamentowania jakiegokolwiek z przeciwnikiem, nie w zamiarze nawet odwrócenia skutków niecej agitacji, ale po prostu z obowiązku dziennikarskiego, dla objaśnienia wreszcie uczciwej opinii moskiewskiej, nie znającej dobrze naszych stosunków i w skutek tego bałamuconej, odpowiada od czasu do czasu na podłe napaści „słowianofilskiej” prasy.

„Najczęściej, najgłośniej — pisze *Kraj* — najhańsliwiej wysuwana jest przeciw nam kwestja ruska. Gwałt sumienia, prześladowanie języka, ucisk polityczny itp., oto ogniste głoski zarzutów, któremi piętnuje prasa „słowianofilską” postępowanie polskie z Rusinami w Galicji. Nie silniejszym z pewnością barwami malowała organa słowianofilskiego szowinizm stan rzeczy w tureckiej Bułgarii, kiedy podniecały do wojny za oswobodzenie chrześcijańskich ludów Bałkańskiego półwyspu z pod poganskiego jarzma!”

Wielkiej nieznajomości stosunków zachodniej Słowiańszczyzny w prasie i inteligencji moskiewskiej — przypisać musimy ten fakt, że takie fałszywe wiadomości i poglądy przyjmowane są prawie w całym dziennikarstwie moskiewskim za brzęczącą monetę, a przynajmniej nie widzimy rzetelnych usiłowań do wykrycia prawdy.

Chyba nikt pisma naszego nie posadzi o stroniczość w kwestji ruskiej. Występowaliśmy zawsze w obronie słusznych pretensyj ruskich, za co otrzymaliśmy nieraz surowe od prasy galicyjskiej napomnienia. Ale od tych pretensyj do stanu rzeczy, który maluje *Rus* i jej akompaniatorzy, toż cała przepaść! Czyż można, czyż wolno mówić (i do tego *Rusi* i *Kijewianinowi*) „prześladowaniu” w Galicji, gdzie naród ruski cieszy się zupełną swobodą sumienia, gdzie korzysta z tych samych praw konstytucyjnych, przy zupełnym równoprawieniu języka w szkole i prawie zupełnym w sądzie i urzędzie?

Czyżby znawcom zachodniej Słowiańszczyzny nie było wiadomem, że w całej Galicji jest więcej ludowych szkół ruskich niż polskich. że we Lwowie jest ruskie gimnazjum, że język ruski jest równoprawny z polskim w uniwersytecie, że istnieją swobodnie stowarzyszenia i kluby polityczne ruskie, prowadzące jawną i bezkarną agitację przeciwko żywiłowi polskiemu, że w Galicji istnieje kilkanaście pism ruskich, niepodlegających cenzurze, że istnieje cała literatura, korzystająca z zupełnej wolności słowa, że Rusini mają swe narodowe teatry, że na sejmie lwowskim Polacy mówią po polsku, a Rusini po rusku, że protokoły sejmowe sporządzone są w dwóch językach, że święta wschodniego kościoła obchodzone są uroczystością przez sejm i autonomiczne władze Galicji i t. d. Czyżby organa pp. Aksakowa, Pichny i im podobnych śmiały tym faktem zaprzeczyć? Czyżby nie rozumiały całej obojętności stosowanej przez siebie i wnaćcej logiki faktów? A gdyby i tak było, gdyby rzeczywiste Rusini cierpieli prześladowanie od galicyjskich Polaków, jakim sposobem za postępowanie tych ostatnich mogliby być moralnie odpowiedzialni Polacy w państwie rosyjskim?*

Obradują obecnie cztery sejmy przedlitawskie, a to dolno-austriacki, styryjski, salcburski i szlaski.

W szlaskim mają centraliści wytoczyć sprawę okólnika o języku urzędowym, który sejmowi dopiero na ostatnim posiedzeniu przed samem zamknięciem sesyjorocznej sesji zakomunikowany został.

W sejmie salcburskim, w którym większość mają antycentraliści, przygotowują się skutkiem wiadomej nowelli szkolnej projekta zmiany ustaw o nadzercie szkolnym, o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych, tudzież o prawnych stosunkach nauczycieli.

W niedziele odbędzie się w Pradze wielki zjazd centralistów z Czech. Pod przewodnictwem p. Schmejkala, wyższego jeszcze niż dr. Herbat herszta bemaków i głównego może naczelnika centralistów w „*et*” zajmuje się oso-

byny komitet bemacki już od chwili rozwiązania sejmu czeskiego, przygotowaniem projektów rozmaitych, które na tym zjeździe będą przedłożone.

Konserwatyści czeskiej kurji dworskiej tylko napomykają o kompromisie, ale go jeszcze centralistom nie ofiarowali. Centraliści kurji dworskiej zjadą się na naradę w sobotę.

Wszystkie dzienniki węgierskie uderzyły ostro na artykuł *Pester Lloyd*a, bijący na Taaf-jego z powodu rozwiązania sejmu czeskiego. Niezawisłe odmawiają *Pester Lloyd*owi w ogóle nawet prawa przemawiania w imieniu opinii węgierskiej.

Wybory sejmowe.

Na list komitetu centralnego, wystosowany do dr. Ignacego Kamińskiego a podany przez nas wczoraj, odpowiedział tenże, że wezwania komitetu centralnego nie usłucha, gdyż zarówno ceni zdanie dr. Smolki, który go do przyjęcia mandatu do sejmu zachęcał. Naszem zdaniem dr. Kamiński sam sobie przygotowuje bardzo przykre następstwa. Dotąd wielką względność zachowywano dla niego, z powodu dawniejszego jego zasług. Ta względność ustanie niezawodnie, a wywoła to sam dr. Kamiński. Zresztą nawet dr. Smolka mówi w swym prywatnym liście, że p. K. nie powinien kandydować, ale może przyjąć mandat, jeżeli go wyborcy, bez jego przychylniańia się, sami wybiorą i tym sposobem zrehabilitują. Dr. Kamiński zaś tak tę uwagę pojął, iż nie powinien tylko występować publicznie przed wyborcami, ale agitowanie za sobą, wywieranie presji na żydostwo jako burmistrz, znoszenie się z poplecznikami swemi i kierowanie przez nich agitacją wyborczą niema być kandydowaniem tj. ubieganiem się o mandat. My uważalibyśmy wystąpienie publiczne z mową kandydacką przed wyborcami za mniej kompromitujące w myśl listu dr. Smolki, a właśnie podziemne nurtowanie i agitację za sobą, za wprost przeciwnie radzie danej przez dr. Smolkę.

Zresztą jaka to ma być rehabilitacja?.. Jeżeli się skompromitował dr. Kamiński, to wobec całego kraju, wobec narodu, wobec reprezentacji jego, której stanowisko zachwiał, ale nie wobec żydostwa stanisławowskiego. To co zarzuca dr. Kamińskiemu, wcale go wobec tego żydostwa nie kompromitowało, więc i to żydostwo zrehabilitować go nie może. A żydzi stanowią większość jego wyborców!

Niezwykły przebieg miała stoczona wczoraj walka wyborcza przy wyborze poselskim z grupy włościańskiej we Lwowie. Z początku wywiązała się bardzo ożywiona agitacja na rzecz p. Dawida Abrahamowicza, która jednak powoli słabła, tak, że ostatecznie pozostali na placu tylko dwaj przeciwnicy: z jednej strony kandydat komitetu centralnego, Teofil Merunowicz, i kandydat Rady ruskiej Maksym Kinasz, włościanin. Agitatorami była chmura. Najpierw wszyscy bardziej wpływowi żydzi z okolicy Lwowa, mający rozgałęzione stosunki pomiędzy włościanami, stawili się na placu, i agitowali z początku za p. Abrahamowiczem, a później przetrucili się na stronę kandydata Rady ruskiej; popierali go oni najusilniej i bardzo skutecznie — jak opowiadano, nawet pieniadzi. Gniewosza kandydaturę przyjmowali wyborcy włościańscy śmiechem, tak, iż jego agencji w końcu także stanowczo już na stronę Kinasza zwrócili się. Przeciwno kandydatowi komitetu centralnego agitował także na ulicy przed starostwem do samego końca p. Stanisław Rucki, współwłaściciel dóbr Skniłów i członek wydziału Rady powiatowej. Pan Abrahamowicz znajdował się na placu walki wyborczej osobiście, ale nie brał udziału w agitacji. W końcu zastęp ruskich agitatorów — przeważnie akademicy, z fanatyzmem agitowali przeciwko Merunowiczowi. Rezultat następujący: Na 192 głosujących otrzymał Merunowicz 113 głosów, Kinasz 77, Abrahamowicz 2; Gniewosz ani jednego.

Po skończonej walce zaprosił nowowybrany poseł wszystkich bez różnicy wyborców włościańskich na przekąskę do Ogrodu miejskiego, gdzie tak zwolennicy Merunowicza jak i Kinasza wśród gwaru przyjacielskiej pogadanki

Szermierz przeznaczenia

Powieść

W. Koszczyca.

(Ciąg dalszy.)

Działo się to na początku roku pańskiego 1870., nader obfitego w widoki korzystne, dla ryerczy „walki o byt.” Pruska ambasada szukała sprytnego Galicjanina, mogącego podjąć się roli dyskretnalnej w kołach arystokracji polskiej, jak wiadomo, mającej podówczas wielkie łaski u Napoleona III. i całej cesarskiej rodziny. Mnóstwo arcyceńskich rzeczy krążyło swobodnie po salonach polskich, o czem nie dozwolono było wiedzieć najprzerzeczniejszym cesarstwu. Rysini poszeptawszy ze znajomym oddawna sekretarzem moskiewskiej ambasady, natychmiast został zaprezentowany Prusakom i przyjęty do „delikatnej misji”...

Z otrzymaniem pierwszej zaliczki w brzęczących talarach, wrócił humor i fantazja hrabiemu. Pospłacał co naglejsze długi, sprowadził żonę z tesciową i we trójce, pociął się do Paryża, dla wywalczenia sobie tytułu, odpowiedniego jego wysokiemu urodzeniu i stanowiowi społecznemu.

Po Lwowie rozpuścił pogłoskę, że otrzymał spadek miljonowy po stryjku, zmarłym w Australji. Wieść ta całkiem zrealizowała honor hrabiego tak dalece, że sam Leander miał sposobność za szczyt wymieniać jego nazwisko głośno w swych salonach, otwartych na nowo dla wysokiej szlachty i arystokracji.

W Paryżu hrabia najął pyszny apartament obok Luwru, i rozpoczął, raczej odnowił dawne stosunki z salonami polskimi. Wszyscy dawni znajomi z wielkiego świata zostali zachwyceni przeobrażeniem się jego na lepsze; dawniej znano go jako nieoprawnego sportsmena i utraciła, poświęconego turflowi i koksotom, letkiewicz, niedbającego zresztą o nic więcej, — obecnie poznano w nim statystę, gorącego miłośnika kraju, swój, narodowość, oddanego ślepo praktykom religijnym. Miljon stworzył nie tylko serca, ale i oczy... Odkryto w nim powtórnie edycję Tyzenhauza i Lubeckiego, mającego podzwignąć „kraj” z upadku materialnego, podnieść handel i przemysł, stworzyć lepsze finansowe warunki, boski dobrobyt zaprowadzić w oplakanych naszych stosunkach ekonomicznych. Śmiały planista na polu polityczno-ekonomicznym unikał najmniejszej wzmianki o polityce w ogóle, uważając takąową za pewnego rodzaju złą, plagę straszną, której nawet słowami nie trzeba wywlekać na widownię, dla unikania złego przykładu. Praca organizacyjna, zdrowy rozwój wewnętrzny narodu, tego jedne zajmowały. Miał też zwolenników nader licznych swych zapatrywań, nie tylko pomiędzy panami, lecz i uboższymi

mi Polakami, zostającymi w niejakił z nimi stosunkach. Popularność jego urosła do tego stopnia, że na ostatku dotarł do Luwru, i bywał mile widziany u księcia Napoleona, protegującego wszelkie próbkę arystokracji, gotowej do zdemokratyzowania się na polu pieniężnych wysiłków.

Co może być pognętniejszego i rentowniejszego w handlu po nad wino, zwłaszcza francuskie? Żeby wyrwać z rąk żydowskich i „nieumiennych wyżyskiwaczy” (zwykłych kupców), powziął szczęśliwą myśl otwarcia agencji komisowej, pośredniczącej pomiędzy Polską a Francją. Ten prosty, jasny, a tak poważny cel patriotyczny, stanął jankiem Kolumba w umyśle znajomych Rysinów. Stawa wielkiego patrioty magnata biskawicka oblać Paryż, poczynszy od hotelu Lambert, iż do knajpki przy ulicy Nollet; co do tej ostatniej musiał dodać w rodzaju objaśnienia, że gdy dawniej hrabiego nie widywano w podobnym zakładzie nigdy, obecnie lubił gościć w niej więcej niż gdzieindziej. Staruszkowie też nie mogli znaleźć dla niego dość słów pochwały; wierzyli w pocziwość rodaka i dzielniejsi niż kto inny przyczyniali się do spopularyzowania imienia nowego towarzysza. Żeby jeszcze zyskać w opinii, nieznacznie niby pusić pomiędzy przyjaciółmi demokratami, że zamierza założyć na wielką skalę kantor handlu drzewem „polskiem”, „krajowym”... Gaudium było nieopisane, gdyż prócz polecania dumy narodowej, zapowiedział jako niebawem zapotrzebować wielką ilość agentów i komiwoja-

żerów, którzy naturalnie zostaną wybrani tylko z „rodaków” miejscowych. Staruszkowie aż ślinę polychali na myśl, że niejednemu ze znajomych biedaków będą mogli być użytecznymi, przez tak „opatrznościowo” zabraną znajomości. Hrabia za każdą bytnością w knajpcie, hojnie częstował poncykiem, „piwemkami”, winem, całą kompanję rodaków; nie zaniedbywał też bież z pomocą nieznaczna, jeżeli kogoś z biedaków wskazano; — baronowa tescia z Fincia na wielką skalę rozpoczęła zbierać składki na rodaków, urządzać wenty, bazy, słowem, przyjęła na siebie rolę wcielonej „Opatrności”...

Zwykłe, gdy dziewięta wieczorem nadchodziła, kapitan Litwin z porucznikiem Maznem, tęsknem okiem spoglądali, oczekując przybycia hrabiego, który zawsze o tej godzinie zbiegał do knajpki. Hrabia przyrzeki tego dnia zaprezentować im nowoprzybyłych urzędników z „kraju”, „fachowo ukształconych” mających dyrygować biurem i agencją; od ich przybycia zależało puszczzenie w ruch całej maszyny handlowo-przemysłowej i przyjęcie reszty oficjalistów, wyłącznie z miejscowej kolonii „rodaków” wziętych. — Staruszkowie wedle zwyczaju piabli łazankowemi kartami i już jakby zdremniał cielił; gdy nagle zjawienie się hrabiego z dwoma nowymi, nieznajomymi towarzyszami, orzeźwiło ich zupełnie. Nowoprzybyły prowadząc towarzyszy, wyciągał rękę do staruszków i na głos się śmiał dobrodusznym jak każdy finansista z olimpijskich wyżyn...

— Che! che! che! szanowny kapitanie dobrodziej! — wołał — jużście zwątpili o mnie jak widzie?!! Zwątpiliście o akuratności firmy Rysinowskiej Co?!! Otóż jestem, jestem i to nie sam, ale z moimi pomocnikami, świeżoprzybyłymi z kraju, o których zapowiedziałem.

Następnie przedstawił jednego krótko, ale wyraziście:

— Węgierski!

— Być członkiem tak dobranej towarzysztwa terefelki, kufelki — mówił Węgierski dziwnie uśmiechnięty — to rozkosz prawdziwa, dla człowieka miłującego swój „kraj”, zwłaszcza, gdy się ma na widoku dźwięnienie przy jego spółdziale znakomitych instytucji, niepodobnych jak się zdawało wobec Niemców i żydów...

— Siłowicz! — prezentował hrabia drugiego swego urzędnika.

— Oj! te szwabka, to ziółka — ciągnął prezentowany Siłowicz rozdając uściski dłoni na prawo i na lewo — to pijawki takżeż same jak i żydzi. Ile razy we śnie przysnę Niemca, oddegnąć się nie mogę jakbym naprawdę z diabłem obcował...

— Mają rację „gameny” wyprawiając werble językowe — dodał porucznik — a ber... ber... ber... Berlin! Dopóki to istotnie nie nastąpi, — nie ma spokoju w Europie! Dawno pora rozpedzić te pludry na cztery wiatry...

(C. d. n.)

zapomnieli o niedawnej wojnie. Członek Rady i Wydziału powiatowego, p. Senko Konewski miał bardzo ładną przemowę do nowego obranego posła, na którą zgromadzenie odpowiedziało grzmiącym: „Vivat! i Mnożajże lita!” P. Merunowicz przemówił także po rusku, wznowszając toast na cześć tych wyborców włościańskich — tak przyjaćli swoich jak i przeciwników — którzy głosowali z przekonania, samodzielnie zastanawiając się nad wartością kandydatów. Pan Włodzimierz Grodzki z Dublan podniósł sprawę Kółek włościańskich.

Mam zaszczyt zaprosić pp. wyborców z większych posiadłości byłego obwodu żółkiewskiego, w celu narady przedwyborczej, na dzień 4. czerwca o godzinie 6. popołudniu w Żółkwi w sali Rady powiatowej. — Z poważaniem Stanisław Polanowski.

Korzystając ze zgromadzenia przedwyborczego, mającego się odbyć w Kolomyi 4. czerwca, mam zaszczyt prosić szanownych wyborców o wysłuchanie mego sprawozdania poselskiego z minionej sesji Rady powiatowej. — Z poważaniem Mikołaj Krzyżostowicz.

Ogólny wynik dokonanych wczoraj wyborów poselskich w 74 okręgach wyborczych z kurji mniejszych posiadłości ziemskich jest następujący:

- 1) **Lwów-Szczerzec-Winniki.** Wybrany Teofil Merunowicz 113 głosami na 192 głosujących. Kontrkandydat z Rady ruskiej Kinasz, upadł.
- 2) **Gródek-Janów.** Głosujących 126. Wybrany Edward Weissmann 90 głosami. Kontrkandydat był Iwan Sadowy.
- 3) **Brzeżany-Przemysły.** Głosujących 145. Hr. Roman Potocki otrzymał 125 głosów. Kandydat Rady ruskiej Iwan Sojka tylko 20 głosów.
- 4) **Bóbrka-Chodorów.** Głosujących 137. Kandydat centralnego komitetu Seweryn Henzel, otrzymał 96 głosów, kandydat Rady ruskiej, ks. Sztogryn 41 głosów.
- 5) **Rohatyn i Bursztyn.** Mieczysław Onyszkiewicz otrzymał 95 głosów; kontrkandydat ruski profesor uniwersytetu dr. Ogonowski 93 głosy.
- 6) **Podhajce-Kozowa.** Eksc. namiestnik hr. Potocki wybrany posłem większością 33 głosów.
- 7) **Zaleszczyk i Tłusto.** Radca Chamic otrzymał 97 głosów; Iwan Uhryniuk 43 głosy, Klusik 2 głosy.
- 8) **Borszczów i Mielnica.** Mieczysław hr. Borkowski obrany posłem.
- 9) **Czortków, Jazłowiec i Budzanów.** Mikołaj Wołński 116 g.; Petro Tylny 75 g.
- 10) **Kopyczyńce i Husiatyn.** Wybrany kandydat Rady ruskiej ks. Siczynski, przeciw ks. Romanowi Czartoryskiemu.
- 11) **Kolomyja.** Kandydat świętojurski Aleksander Agopowicz obywatel ziemski otrzymał 60, starosta Kuczkowski 102 głosów.
- 12) **Horońka.** 29 maja. Wybrany dotychczasowy poseł Michał Lenartowicz 126 głosami na 159 głosujących.
- 13) **Kosów.** Wybrany wiceprezes namiestnictwa, Zaleski.
- 14) **Śniatyn.** Wybrany kandydat centralnego komitetu, adiunkt sądowy Siegielewicz, 89 głosami przeciw kandydatowi Rady ruskiej ks. Korzyńskiemu, który otrzymał głosów 51.
- 15) **Przemyśl i Miżanowice.** Książę Adam Sapieha otrzymał 121 głosów, hr. Aleksander Krukowiecki 10 głosów.
- 16) **Jarosław.** Na 201 głosujących otrzymał hr. Stefan Zamowski 186 głosów.
- 17) **Jaworów-Krakowiec.** Jan hr. Szeptycki otrzymał 121 głosów, kontrkandydat Rady ruskiej otrzymał 33 głosów.
- 18) **Mościska-Sądowa Wisznia.** Wybrany kandydat centralnego komitetu, Stanisław hr. Stadnicki przeciw kandydatowi Rady ruskiej, Włodzisławowi, sędziemu z Sądowej Wiszni.
- 19) **Sambor.** Większość absolutna 100. Popiel otrzymał 90. Bereziński kandydat Rady ruskiej 97, reszta rozstrzelonych. Zarządzono drugie głosowanie. Przy drugim głosowaniu zwyciężył radca Bereziński.
- 20) **Turka i Borynia.** obrany Władysław Łoziński 80 głosami przeciw 30 głosom, które padły na kandydata Rady ruskiej dr. Mikołaja Antoniewicza.
- 21) **Drohobycz.** W Podbożu głosujących 150; wszystkie głosy otrzymał Ksenofont Ochrymowicz.
- 22) **Rudki.** Głosujących 123. Henryk Januk otrzymał 82 głosów. Kandydat Rady ruskiej, Herasymowicz tylko 41 głosów.
- 23) **Łąka-Medonica.** Tarnowski z Śniatynki 84, Baczynski, kandydat Rady ruskiej, 26 głosów.
- 24) **Sanok, Rymanów i Bukowski.** kandydat komitetu centralnego Zenon Stonecki otrzymał 172 głosów, kandydat Rady ruskiej dr. Iskrzycki 68 głosów.
- 25) **Lisko, Baligród i Lutowska.** kandydat Rady ruskiej dr. Aleksander Iskrzycki zwyciężył większością dwóch głosów ponad absolutną większość byłego posła Teofila Żurowskiego.
- 26) **Dobromil.** Głosujących 171. Antoni Tyszkowski otrzymał 157 głosów. Kandydat Rady ruskiej ks. Łukasiewicz 14 głosów.
- 27) **Brzozów.** Konstanty Bobczyński absolutną większością głosów posłem obrany.
- 28) **Stanisławów.** Kandydat centralnego komitetu, Górecki, wybrany większością 11 głosów przeciw dr. Janowi Dobrzańskiemu.
- 29) **Bohorodczany.** Aleksander Łukasiewicz wybrany większością 72 głosów, kontrkandydat Oleksa Barabasz otrzymał 33 głosy.
- 30) **Buczacz-Manasterzyska.** Głosujących 144. Władysław Wołński 112, Klemens Wachnina, kandydat Rady ruskiej 18, Kłym Lachmanyn 10, Kłym Machnianyn 4.
- 31) **Nadwórna i Delatyn.** Wybrany jednoznacznie gr. kat. proboszcz Kornel Mandyczewski, przeciwko któremu nie stawiali Polacy nikogo.
- 32) **Trumacz.** Na 115 głosujących otrzymał ks. Franciszek Sawa 154, kontrkandydat Tytus Zajackowski 41 głosów.
- 33) **Stryj.** Wybrany radca Kowalski, przeciw baronowi Romaszkanowi.
- 34) **Dolina.** Przy rozpoczęciu głosowania wypłynęła na jaw kandydatura starosty, potajemnie poprzednio rozpowszechniona a następnie przez podwładne organa energicznie popierana. Dr. Janowicz w ciągu głosowania był w konieczności cofnąć swą kandydaturę. Starosta otrzymał 91 głosów, Ogonowski 53. Zarządzono ponowne głosowanie, przy którym starosta na 179 głosujących otrzymał 103, Ogonowski 72 głosów.

- 35) **Katusz i Woźniak:** wybrany kandydat Rady ruskiej prof. Julian Romańczuk 78 głosami; Franciszek Wolfart otrzymał 59 głosów.
- 36) **Mikołajów i Żurawno:** dr. Józef Wernecki wybrany posłem; kontrkandydat radca Bazyl Kowalski upadł.
- 37) **Tarnopol.** Głosujących 160. Kandydat centralnego komitetu, Juliusz Korytowski otrzymał 115 głosów, ks. Kaczala 45 głosów.
- 38) **Skafat i Grzymałów.** Wybrany posłem JEks. Grocholski.
- 39) **Zbaraż i Medyn:** ksiądz Stefan Kaczala zwyciężył kandydata komitetu centralnego notariusza Kukawskiego.
- 40) **Trembowla i Złotniki:** wybrany Bolesław Rozwadowski 97 głosami, Damian Sawczuk z 43 głosami upadł.
- 41) **Żółków.** Głosujących 184. Augustyn Owicz wybrany 97 głosami, kandydat Rady ruskiej radca Rożankowski otrzymał 87 głosów.
- 42) **Łopatyn, Brody i Radziechów:** Stanisław hr. Badieni obrany 183 głosami przeciw 52, które padły na księdza Sirke.
- 43) **Busk, Kamionka strum. i Olesko.** Tadeusz hr. Dzieduszycki obrany 118 głosami przeciw 84, które otrzymał ks. Hryniewiecki.
- 44) **Załośce-Zborów.** (Głosowanie w Brodach). Wybrany kandydat centralnego komitetu sędzia Kaszewko Maciej. Kandydat Rady ruskiej Józef Onyszkiewicz upadł.
- 45) **Żółkiew, Kulików i Mosty w.** Kandydat Rady ruskiej Leniński zwyciężył Bojomira Zarskiego.
- 46) **Sokal.** Stanisław Polanowski wybrany w Sokalu 123 głosami na 95 rozstrzelonych.
- 47) **Lubaczów i Cieszanów.** Przy ściślejszym wyborze otrzymał ksiądz Władysław Sapieha przeciw kandydatowi komitetu centralnego, sędziemu Turzańskiemu z Lubaczowa.
- 48) **Rawa.** Wybrany posłem kandydat centralnego komitetu Biliński, otrzymał głosów 70, Kutackowski upadł, otrzymawszy tylko 34 głosów.
- 49) **Kraków, Mogiła, Liszki i Skawina.** Stanisław hr. Mieroszewski otrzymał 181 głosów na 219 głosujących.
- 50) **Chrzanów, Jaworzno i Krzeszowice.** Jednomyślnie obrany Artur hr. Potocki.
- 51) **Bochnia.** Dr. Hoszard wybrany posłem jednogłośnie wszystkimi 233 głosami.
- 52) **Brzesko, Radłów i Wojnicz.** Hr. Jan Stadnicki pobił kandydata komitetu centralnego ks. Kityrsa.
- 53) **Wieliczka, Podgórze i Dobczyce.** Starosta Płaziński wybrany.
- 54) **Jasło, Brzostek i Fryszak.** Dog. wpół do 3. głosy rozstrzelone, zarządzono ściślejsze głosowanie pomiędzy dr. Stanisławem Biesiadkim a ks. Buchwaldem. Przy drugim głosowaniu utrzymał się ks. Buchwald większością 131 głosów.
- 55) **Gorlica i Biecz.** Adam Skrzyński wybrany posłem.
- 56) **Dukla, Krosno i Żmigrod.** Stanisław Starowiejski wybrany; kontrkandydat Antoni Horbalewicz, włościanin, upadł.
- 57) **Rzeszów i Głogów.** Adam Jędrzejowicz wybrany.
- 58) **Łancut i Przeworsk.** Wybrany Karol hr. Scipio 142 głosami, ks. Stojakowski otrzymał 4 głosy.
- 59) **Łezajsk, Sokołów i Ulanów.** Wybrany Stanisław Jędrzejowicz.
- 60) **Rozwadow, Tarnobrzeg i Nisko.** Wybrany hr. Jan Tarnowski.
- 61) **Tycyn i Strzyżów.** Hr. Ludwik Wodicki wybrany.
- 62) **Stary Sącz, Krynica.** Starosta Aleksander Zborowski otrzymał 76 głosów, dawny poseł Gedel 50 głosów.
- 63) **Nowy Sącz, Grybów, Ciekówko.** Wybrany Żuk Skarszewski.
- 64) **Nowy Targ i Króścienko.** Dotychczasowy poseł Pławicki Feliks pobił 102 głosami kandydata komitetu centralnego br. Battaglię (52 g.).
- 65) **Limanowa i Skrzydlina.** Władysław Struszkiewicz 115 g. na 130 głosujących.
- 66) **Tarnów i Tuchów.** Ks. dr. Adam Kopyciński wybrany.
- 67) **Dąbrowa i Żabno.** Józef Męciński 125 głosami na 137 głosów. Rogaliński otrzymał 9, ks. Ottowski 1 głos.
- 68) **Pilzno.** Kochanowski Jan 71 głosów większością posłem wybrany, kandydat centralnego komitetu krakowskiego Brzeski otrzymał tylko 38 głosów.
- 69) **Ropczyce i Kolbuszowa.** Hr. Zdzisław Tyszkiewicz ponownie obrany posłem.
- 70) **Mielec i Zassów.** Mieczysław hr. Rey wybrany posłem.
- 71) **Wadowice, Kalwaria i Andrychów.** Na 179 głosujących prof. dr. Fryd. Zoll otrzymał 161 głosów.
- 72) **Kęty, Biata i Oświęcim.** Wybrany starosta Hilf.
- 73) **Myślenice, Jordanów i Maków.** Hr. Czesław Lassocki otrzymał 104 głosów na 129 głosujących.
- 74) **Żywiec, Siemień i Miłówka.** Dotychczasowy poseł Józef Łazarski ponownie wybrany.

Korespondencje „Gaz. Nar.“

Warszawa d. 28. maja.

Pierwszy dzień uroczystości koronacyjnych minął spokojnie. Czynniki byli tylko żołnierze i czynownicy. Pełno w mieście galowych mundurów, pełno snującego się wojska, publiczność gromadziła się tylko w ogrodzie Saskim i na placu Teatralnym. Na placu Saskim odbył się po nabożeństwie przegląd wojsk trwający od pierwszej do trzeciej po południu. Tłumy gapiły się ciekawie — najwięcej posród nich było żydów, których żandarmi kołmi rozpędzali — bezskutecznie.

Wieczór świetna illuminacja ogrodu Saskiego ścignęła kilkadziesiąt tysięcy osób. Spokój panował wielki, ani jedno serce nie uderzyło radośnie — na twarzach wielu można było czytać smutek wielki... na placu nam się zbierało patrząc na radość tych, co się mienia bohaterami.

Przed ratuszem zebrało się tysiące gawieży złożonej przeważnie z czeladzi. Nie brakło znowu i tu żydów. Krewka młodzież zaczęła ich trochę turbować. Obeszło się wszakże bez groźniejszych zająć.

Nad wieczorem pytali wszyscy o telegramy z Moskwy, jak się odbyła koronacja? Wiedzieliśmy bowiem, że sam rząd nie był do ostatniej chwili pewnym spokoju. Środki ostrożności przedsięwzięte dochodziły do przesadnej głupoty i technostwa. Opowiadano nam, że wszystkie domy były obsadzone policją tak silnie, iż chyba już dla nikogo więcej nie zostało miejsca. Kwia-

tów rzucić nie pozwolono z obawy, ażeby ktoś w nich nie ukrył miniaturowej petardy. Z łaskami nie wolno się było pokazać na ulicy.

Za to lud czystej krwi moskiewskiej, sprzedawcy z dalekich stron, rozfanatyzowany ślepiem przywiązaniem do cara, uzbrojono w noże. Fanatycy byliby rozsiekli na kawałki każdego zuchwalca, któryby się powążył zaburzyć spokój.

A jednak trwoga panowała wielka. Nie wierzone w skutek namaszczonych słów Moskowskich Wiadomości:

„Bądź pozdrowiony, Ty wybrany w Twej stolicy! Niech będzie błogosławione Two przebywanie do miasta, które stanowi punkt środkowy wielkiej ziemi rosyjskiej, do miasta, w którym ziemi rosyjskiej się zebrały i serce Rosji bije! Bądź pozdrowiony Ty przesyłany carze rosyjski i t. d.

„Nie ma na świecie stanowiska, któreby było tak odpowiedzialnem, jak samodzielnictwo carów rosyjskich.“

Dzisiejszy ster rządu spoczywa w rękach ludzi, którzy uparcie trwają w zamiarze utrzymania Moskwy na stanowisku w ich mniemaniu czysto narodowem. Europa ich zdaniem się zgubiła — carat winien bodaj wschód od tej zgubliżyny ocalić. Ote treść długich wywodów wszystkich pism moskiewskich z okazji koronacji.

Odbyło się wszystko w porządku! Ogłoszono manifest, reskrypt i nagrody, dla Finlandii będą osobne ulgi — o Polsce nie ma mowy!

A Europa reprezentowana w Moskwie patrzy na to wszystko i — milczy — widocznie w sprawie polskiej nie widzi własnych interesów.

Moskwa w imię fanatyzmu prawosławnego gnebi katolicyzm, a legat papieski składa życzenia pomyślności carowi. Ks. Vannuteli miał przynajmniej sposobność przekonać się o stanie ludu niegdyś unickiego, gwałtem „nawróconego“ na prawosławie.

Kiedy pociąg, którym jechał, zatrzymał się w Międzyrzecz, kilkadziesiąt tysięcy ludu zebrało się koło dworca. Żandarmi i wojsko nie dopuszczali nikogo. Wtem jakaś kobieta przedarła się aż do wagonu i rzucając się na kolana zawołała: „Ratuj nas ojcze, bo ginie my bez sakramentu!“

Lud rzucił się naprzód, przełamano kordon wojska. Nuncjusz objaśniony o co idzie, ukazał się we drzwiach wagonu i błogosławiąc lud odmawiał *pater noster*...

Z kilkadziesiąt tysięcy piersi wydobyła się modlitwa „Ojcze nasz“ — po polsku...

Lud to rusiński i mówi zawsze po białorusku — do cerkwi prawosławnych mało kto chodzi — bez księży własnych lud ten bardzo biedny, przez łzę presji pomocy...

Kiedy mu ją będzie można dać?!

Paryż d. 23. maja.

250.000 dzieci opuszczonych. Najpierw ks. Dom Bosco na ten cel sprzedał swą malutką własność, a matka dołożyła fundusz ze sprzedaży religijne przechowywanych podarków ślubnych. Taki był początek wielkiego dzieła, które już wydało do 20.000 kapłanów, zdolnych profesorów i odznaczających się adwokatów. Widocznie Bóg błogosławił tak archydiekańskiemu dziełu, podjętemu w najczystszych zamiarach. Paryż, który obok wielu swych wad posiada wielkie pocucie dobrych uczynków, otoczył księdza Dom Bosca najwyższą czcią w kościołach św. Augustyna, Magdaleny, św. Sulpiciusza i Notre Dame des Victoires, a składki na jego dzieło chrześcijańskie posypały się sownie. Sam ksiądz Dom Bosco był zdumiony objawem tak wysoce chrześcijańskich uczuć, jak o tem świadczył jego przemówienie.

Przyznam się, że mi daleko milej jest przedstawić taki wzór miłości chrześcijańskiej, jak mówić o podrózkach Waldeck-Rousseau po Bretanii, lub opisywać gapienie się pań światowych nad szmatami koronacyjnymi, które Wörth przy ulicy de la Paix wywiesił na publiczne widownię. Ma się w nie ubrać towarzysząca najsłynniejszego despoty na kuli ziemskiej. Ile z tym polskiem aksamitu i srebrnych festonów łączy się łez, wylanych przez nieszczęśliwych! Po tych uwagach nie waham się powiedzieć, że o ile dzieło skromnego sługi Boga napienia serce pociechą, o tyle pompa koronacyjna obudza trwogę w sercach nieszczęśliwych.

Przyznam się, że mi daleko milej jest przedstawić taki wzór miłości chrześcijańskiej, jak mówić o podrózkach Waldeck-Rousseau po Bretanii, lub opisywać gapienie się pań światowych nad szmatami koronacyjnymi, które Wörth przy ulicy de la Paix wywiesił na publiczne widownię. Ma się w nie ubrać towarzysząca najsłynniejszego despoty na kuli ziemskiej. Ile z tym polskiem aksamitu i srebrnych festonów łączy się łez, wylanych przez nieszczęśliwych! Po tych uwagach nie waham się powiedzieć, że o ile dzieło skromnego sługi Boga napienia serce pociechą, o tyle pompa koronacyjna obudza trwogę w sercach nieszczęśliwych.

Głos moskiewski o Murawiewie Wieszatelu

IV.

Jednocześnie polowy audytorjat podał do wiadomości generał-adjutanta Kaufmana, że stósownie do najwyższego ukazu z dnia 13. lipca 1863 r., zaprowadzającego w kraju tutejszym audytorjat polowy-czasowy, należy do tegoż audytorjatu rozpoznawanie spraw politycznych, prowadzonych w instrukcji tak przez komisje sądowe, jak i przez komisje śledcze. Tymczasem ze względu na wyjątkowy stan kraju i faktyczną niemożność skoncentrowania w audytorjacie spraw obu tych kategorii, generał-piechoty hr. Murawiew 2 rozkazał, sprawy kategorii drugiej, odsłać do wydziału politycznego przy-bocznej kancelarii generał-gubernatora *), co praktykuje się dotąd, a co wypadłoby sprostać — wnosil przeto audytorjat, iżby wszelkie sprawy o przestępstwa polityczne, czy to z komisji sądowych, czy też z komisji śledczych przychodzące, koncentrowały się wyłącznie w audytorjacie, jak to przepisuje organizacja audytorjatu, a co ostatecznie bez korzyści dla samych spraw nie pozostanie, bo pozwoli przy ich rozpoznawaniu i wyrokowaniu, rządzić się jednomyślnym poglądem i w jednym duchu wydawać potrzebne zarządzenia.

Wreszcie polowy audytorjat nadmienil, że polityczny przestępcy w kraju tutejszym sążeni byli dotychczas nie tylko przez zwyczajne sądy wojenne, lecz i przez komisje wojenno-sądowe, z których do tej pory istnieją jeszcze dwie: w Kownie i Grodnie; ze składanych zaś przez owe komisje polowemu audytorjatu sprawozdań widzieć się daje, że liczba spraw będących przedmiotem ich rozbioru stopniowo się zmniejsza i obecnie jest bardzo mała. Biorąc zatem to na uwagę, polowy audytorjat jest zdania: że czasby już rozwiązać i te dwie komisje, a sążenie nadal wszelkich spraw o przestępstwa polityczne pozostawić wyłącznie komisjom wojenno-sądom, istniejącym przy zarządach miejscowych gubernialnych naczelników wojennych, z włożeniem na nie obowiązku nadysłać do miasteczek gubernatorów dwóch wykazów spraw w ciągu miesiąca załatwianych, z których jeden obejmowałby wiadomości statystyczne, a drugi liczebne. Same zaś sprawy po ich za-wyrokowaniu, żeby były odsyłane gubernatorom, którzy wraz z opiniami swemi przedstawiliby je w dalszej kolei pod ostateczne rozpoznanie.

Wnioski powyższe polowy audytorjat w dniu 5. października przedstawił naczelnikowi kraju, a generał-adjutant Kaufman, uznając takowe za zasadne, rozkazał bezzwłocznie wprowadzić je w wykonanie, o czem polowy audytorjat na honor JWpna (to jest gubernatora) zawiadomił dla stósowania się i poczynienia odpowiednich zarządzeń.

W taki to sposób pod bokiem generała Murawiewa odbywały się sądy i śledztwa, a cyrkularz powyższy jest oczywistym dowodem, że mnóstwo posądzonych musiało być ciężko oskarżonych bez istotnej winy... Pewne osobistości z bliskiego otoczenia generała Murawiewa mówiły nam, iż od czasu do czasu „osielały się“ zwracać jego uwagę, że kary dotykają niewinnych. Na co Murawiew, widocznie takim uwagom niechętny, odpowiadał: „Być może, iż nie wszyscy brali udział w powstaniu, ale to pewna, że mu wszyscy duszą sprzyjali“, a słowa te doskonale cechują jego na tę sprawę poglądy i usposobienie całe.

W zakończeniu dodamy, że daremnie wielbiciel hr. Murawiewa, krytykując namietnie politykę jego następców, nie czynią żadnego zarzutu, przez jakiś rodzaj widać szczególnego szacunku, generałowi Kaufmanowi, kiedy on to właśnie wydaniem powyższego cyrkularza za-dął pierwszy cios bezprawiom Murawiewskiego zarządu. Zresztą za zbytne uważamy przypominać tym wielbicielom hr. Murawiewa to, co im samym zapewne dobrze jest wiadome, a mianowicie, że następcy jego musieli bezwarunkowo użyć stósownych środków dla przywrócenia powagi prawa i sprawiedliwości, podkopanej przez niesłychany terrorizm i spełniał to zadanie jako obowiązek względem władzy państwowej. Pewnika tego nie chcą widocznie brać pod rozwagę wielbiciel Murawiewskiego z rządu i napastują uparcie jego następców usiłując przekonywać, że patriotyzm i poszanowanie prawa w parze chodzą ze sobą nie mogą, chociaż nie mają odwagi przedstawiać tego fałszywego sofizmu jako własne swoje wyznanie wiary.

Po wyrażeniu tego wszystkiego zważywszy, że jeżeli wykazane powyżej samowolne postępowanie i zaniedbanie przepisów dało się do tej pory usprawiedliwiać poniekąd naturą spraw politycznych, wyjątkowem położeniem kraju i nader wielką liczbą uwięzionych, to obecnie, przy znacznie zmniejszonej liczbie tych spraw,

*) Zrobił to hr. Murawiew w tym celu, żeby samowola jego w szczytnym ludzi niewinnych na śmierć, osiedlenie w Syberji lub ciężkie roboty, nie była kępowaną nawet przez audytorjat polowy.

taki stan rzeczy dłużej tolerowany być nie może, polowy audytorjat wystąpił z przedłożeniem do naczelnika kraju, że należałoby zapowiedzieć gubernatorom, komisjom gubernialnym śledczym i naczelnikom wojennym powiatowym:

a) aby wytknięte powyżej uchybienia rozważyli i pilnie przestrzegali, żeby w przyszłości ich nie popełniano;

b) żeby w prowadzeniu każdej sprawy o polityczne przestępstwo, zachowaną była ścisła legalność i obowiązujące przepisy;

c) żeby śledztwa w tych sprawach w razie zwinienia w powiecie jakiegokolwiek komisji polityczno-śledczej, powierzano wyłącznie sędziom śledczym albo też takim tylko osobom, któreby dokładnie obznajomione były z czynnościami sędziów śledczych i spełniały to wszystko, co należy do tych ostatnich z mocy przepisów prawa, obowiązujących zarówno dla każdego zarządu wojennego;

d) żeby przy takim trybie postępowania wstępne działania władz miejscowych policyjnych w sprawach politycznych redukowało się jedynie do zbierania wiadomości, któreby pozwalały ocenić naturę zarzutu, pobudki, jakie nań wpływały, i możliwość udowodnienia tegoż;

e) żeby wojenno-sądowe komisje pamiętały, iż każda sprawa, mającą być przedmiotem ich zawirowania, obowiązkiem ich jest rozpoznawać jak najskrupulatniej, że do nich również należy przedsięwziąć odpowiednie środki w celu sprawdzenia i wyswiecenia napotykaných niedokładności, o ile środki te mogą, od nich zależeć, albo też odnosić się do władzy gubernialnej o zarządzenie śledztw dodatkowych, a dopóki to nie nastąpi, zawirowanie sprawy zatrzymać. Tym bowiem tylko sposobem tak śledczo-gubernialne jak i wojenno-sądowe komisje oraz władze rewidujące, będą zarówno odpowiedzialne za niedbałe prowadzenie i usubstancjonowanie spraw przychodzących pod zatwierdzenie ostateczne głównego naczelnika kraju, co do których i to jeszcze dodać należy, że przed odesłaniem ich do polowego audytorjatu zaopartowane być winny sprawy śledcze wopisy objaśniające, a sprawy wojenno-sądowe w krótkie podług właściwej formy sporządzane sentencje, jak to przepisuje kodeks kryminalny wojskowy w paragrafach 263 i 424 księgi 2.

Kronika miejscowa i zamiejscowa.

Dnia 30. Maja.

- * **Pogoda** utrzymuje się stała.
- * **Teatr.** Ponieważ chryпка pani Skalskiej do tej chwili nie ustąpiła — jutro we czwartek zamiasz „Gaskończyka“ dane będą „Dzwony z Corneville“ z panią Kasprowicową w partji Germany. Reszta ról pozostaje w dawnej obsadzie.
- W piątek ujrzy po raz pierwszy światło kinietów teatralnych „Niebożczyk“ komedia w 3 aktach A. Urbańskiego i B. Czerwiewskiego. Próby z tej sztuki odbywają się bardzo starannie pod reżyserją p. Lubicza, a obsada ról każe się spodziewać, że piątkowe przedstawienie będzie artystycznym pod każdym względem. Dosyć przypomnieć, że główne role odegrają panie: Nowakowska, Aspergerowa i Stachowiczówna; z mężczyzn zaś pp.: Kwieciński, Lubicz, Wójcikiewicz, Wołowski i Zboński. Ci, którzy byli obecni na czytanej próbie, wyrażają się z wielkim uznaniem o tej nowości, a dzienniki krakowskie i warszawskie zamieściły o niej bardzo pochlebne wzmianki.
- * **Adres młodzieży polskiej**, kształcącej się w wyższych zakładach naukowych we Lwowie i w Dublanach, wystosowany do młodzieży warszawskiej z powodu ostatnich wypadków, opiewa jak następuje: „Koleczy i bracia!
- Wypadki zaszły w Warszawie, a wywołane despotyzmem rządu i jego służalców, znalazły odgłos w sercach całej polskiej młodzieży.
- Solidaryzujemy się z wami bracia i ślemy słowa uznania za taktowne i prawdziwie bohaterkie znalezienie się w tak drażliwej sprawie.
- Jednomyślnie Wasza i powaga z jaką działacie, dowodzą, że wrogom naszym nie uda się planu nakreślonego z góry doprowadzić do skutku. Jedność i zgoda połączone z pracą — to nasze hasło, jak nateraz!
- Niestety jednak nie odbyło się i tym razem bez ofiar; wrogowie nasi nasyłając nam podobnych Apuchitina, nie posiadających nawet iskry pocucia ludzkości, mszczą się na młodzieży za to, że chcą być ludźmi.
- Kraj nasz przywykł do ofiar, ostatnie ofiary powiększyły ich liczbę tylko, liczba męczenników wzrosła.
- Miejmy nadzieję, że wkrótce szala się przeważy, że ludzkość i sprawiedliwość zwyciężą.
- Jeszcze raz cześć Wam i słowa koleczy!
- Sprawa nasza jest wspólna, pamiętajmy na hasło, a stojąc na straży jego, nie dajmy się powodować podszeptom i namowom wrogów czynających na nasza zagładę.
- Tych kilka słów, płynących z braterskich serc, przyjmijcie koleczy i bądźcie przekonani, że tak jak Wy, myśli cała polska młodzież.
- A więc nie zginiemy!
- * **Żandarmeria** została w Galicji zasiloną 27 komendantami posterunkowymi i 30 żandarmami. Ustawa przyzwalająca na ten cel dodatkowy kredyt ze skarbu państwa w sumie 40.000 złr. użyskała już sankcję.
- * **Odezwa socjalistyczna.** Czas donosi z Krakowa: Policja przyaresztowała młodego człowieka, który w nocy rozrzucał po ulicach miasta i przedmieściach egzemplarze „Odezwy socjalistów polskich zachodniej Galicji, wydanej w Krakowie w maju 1883 r.“ W mieszkaniu przytrzymanego znaleziono czołowniki, którymi odbito tę odezwę; w innym zaś miejscu znaleziono inne przybory drukarskie, oraz petardy większych rozmiarów. Przytrzymanego odstawiono do aresztów sądu karnego.
- * **Czerwony krzyż.** Dnia 3. czerwca r. b. o g. 3. popołudniu odbyło się w sali ratuszowej ogólne zgromadzenie członków Towarzystwa weteranów w celu omówienia i urządzenia trzech kolumn do przenoszenia rannych podczas wojny.
- * **Towarzystwo gimnastyczne „Sokol“**, jak się dowiadujemy, urządza na Wysokim zamku festyn w dniu 3. a w razie niepogody 10. czerwca r. b. Dochód z tego festynu przeznaczony na rzecz funduszu budowy sali. Tak cel ten jak i bogaty program festynu, aprowdzą bezwątpienia bardzo liczną publiczność, tembardziej, że w dzień festynu żadne inne Towarzystwo, jak gdyby z koleżeńskiej zyczliwości, nie urządza podobnej zabawy. Towarzystwo gimnastyczne, jedne w kraju a prztem poważne swem długoletnim istnieniem i pracą, zasługuje na szczególniejsze poparcie swolch obywatelskich celów, i to nie tylko ze strony naszej stolicy, ale też i całego kraju. Jeszcze w r. b. zamierza przystąpić do budowy własnej sali, pod którą posiada odpowiedni grunt (róg ul. Zimorowicza i Słusarskiej). Dla pomoderania niezupełnie wystarczają-

jęcych funduszów na budowę, urzędu też powyższy festyn, w uszczelnionej nadziei, że dochoż do niego pomoże skutecznie do zamierzonego celu. Nadzieję tę w zupełności podzielamy, gdyż spełnić ją powinni już sam program swem bogactwem i rozmiarami. Z treści programu, którą w swoim czasie podamy, możemy dziś tylko podnieść, że zamówione są dwie najlepsze muzyki i że tak stara się wielką publiczność jakoteż i młodzież, znajdzie wiele przyjemności i rozrywki w zabawach do programu wchodzących. Powiódło się również usilnym staraniom i zabiegom komitetu uprosić do bogato wyposażonej loterii fantowej grono pięknych naszych pań (także i ze świata artystycznego), które ze względu na cel zaproszenie to przyjęły racyjnie.

*** Towarzystwo zaliczkowe w Rozdole** podane lustracji delegata Związku stowarzyszeń wykaże wielkie nieporozumienie w księgach Towarzystwa, nadzwyczajny dyrektor p. F. i wskutek tego stracił około 5 tysięcy złr. Dyrektor dał wszakże zapewnienie, że wszystkie braki do miesiąca pokryje. Przy powtórnej lustracji po miesiącu okazało się, że stan rzeczy nie zmienił się wcale, a krywdą wyrażoną Towarzystwu nie została naprawiona, a nawet doszła do wysokości 5515 złr. Powściągliwość na te szkody są następujące: udział dyrektora w kwocie 800 złr. częściowy zwrot gotówki 150 złr. i intabulacja kwoty 2000 złr. na realność nie przedstawiającej jednak dostatecznej pewności hipotecznej. Towarzystwo uległo reorganizacji, a dyrektora więziono.

*** Tablica pamiątkowa** na Kahlenbergu opiewać będzie jak następuje (w dosłownym tłumaczeniu):

"Z tych wzgórz ruszyli razem dnia XII. września MDCCXXXIII Jan III Sobieski król polski, cesarski generał-porucznik książę Litwinski Karol V, elektor Jan Jerzy III saski, i Max Emanuel bawarski, książę Jerzy Fryderyk z Waldeck, margrawa Hermann i Ludwik z Badenii, i inni wodzowie z wojskami cesarza Leopolda I, tudzież z niemieckimi i polskimi wojskami posilkowymi do walki dla oswobodzenia od tureckiego najazdu miasta Wiednia przez oblężenie trwające aż sześćdziesiąt i jeden bardzo nieudolny dzień. Wdziewczennym wspomnieniu pełnego chwali zwycięstwa wojsk sprzymierzonych miasto Wiedeń 12. września 1883.

*** Wypadki.** Nawalnia z gradem żrządziła dotkliwie szkody w zasięgach i ogrodach gmin powiatu brzeżańskiego Kozowej, Litatyna, Bazaników, Komarów, Dubsza, Krzywego, Kozów, Konich, Wybudowa, Olesia, Helenkowa, Teofilów, Wiktorków, Słobody i Ceniowa. W nawiedzonych tą klęską gminach rozpoczęto ponowne zasiewy.

Piorun w gminie powiatu łanickiego, Husowie, spalił dom włościanina Wojciecha Podolca oraz przyległe budynki gospodarskie ze sprzętami i zapasami.

Śmierć w płomieniach przy pożarze domu w Bliziancu, w powiecie rzeszowskim, który był wspólną własnością braci Szopikowskich i Marka Gorlickiego, znalazł, usiłując ratować swoje mienie, Antoni Szopik. Domniemyano podpalacz oddany został w ręce sądu.

Brak nadzoru nad dziećmi spowodował smutny wypadek w gminie powiatu brzeżańskiego Rybnikach. Malczonkowie Jakubowscy wyszedłszy na robotę w polu pozostawili dwoje swoich drobnych dzieci w domu samych. Dzieci bawiąc się w ogrodzie wpadły do studni i utonęły.

*** Dekoracja.** Radca najw. trybunału państwowego p. Piotr Stępczyński otrzymał przy przeniesieniu w stan spoczynku krzyż kawalerski orderu Leopolda.

*** Tryumfalna kantata** na jubileusz odsieczy wiedeńskiej od słów Auzyca napisał Władysław Żeleński. Kantata wykonają wszystkie chóry towarzystw muzycznych w Galicji, zgromadzone pod gołem niebem na krakowskim rynku. Chórów towarzyszyć będą instrumenty dęte.

*** Jutro** we czwartek: św. Petroneli p.; — św. Petri ep.

*** Muzeum** zakładu nar. im. Ossolińskich otwarte odcześnie — prócz świąt od godz. 9. do 1. Nade w wtorek i piątek popołudniu od 3. do 5. dla młodzieży szkolnej — Wstęp bezpłatny.

*** Muzeum przemysłowe** w ratuszu odcześnie od godz. 9. do 6.; w poniedziałek 50 ct. w inne dni 80 ct.

*** Muzeum hr. Dąbrowskiego**, ulica Teatralna otwarte w środę i sobotę od 11. zrana do 8. godziny popołudniu, w święta i niedziele od 10. do 1. godziny.

*** Podpisy** na adres do Matejki. Tydzień temu rozesłana została po kraju następująca odezwa: "Wielmożny Panie!

Utwierdza się n nas piękny zwyczaj święcenia pamiątek dni narodowych nietykto nabożeństwem i zebraniami, ale też czynami. Zeszłego roku obchód Trzeciego Maja wydał nam Kółka rolnicza, a następnie dnia 29. listopada grono powaźnych mężów postanowiło zająć się godnym uczczeniem jubileuszu odsieczy wiedeńskiej w całym kraju, a o raz złożyć Matejce w adresie uczucia kraju, do czego zewnętrzna pobudkę następczo ofiarowano przez niego "Hodu pruskiego" krajowi. Wadność jednej i drugiej sprawy ziomkom wyłuszczać nie potrzebujemy.

Sprawę obchodu odsieczy wiedeńskiej objął już formalnie i przygotowanie Komitet krajowy, wybrany na pomienionem zgromadzeniu z dnia 29. listopada z. r., na adres zaś dla Matejki nadeszły już liczne podpisy, nawet od ziomków naszych w Ameryce, i zebranie ich wypada przyspieszyć tembar-

dziej, że niedawno temu postanowiono w Krakowie obchodzić dnia 24. czerwca bieżącego roku 25-letni jubileusz prac naszego mistrza, czemu cały naród serdecznie przyklękał, więc trudno o właściwy dzień do wręczenia mu adresu jak właśnie w ten jubileusz.

Nadchodzące wybory do sejmiku następczo najlepszą sposobność do zbierania podpisów tak podczas zgromadzeń wyborczych, jak i podczas samego głosowania. Sposobność to dla każdego tem goręcej pożądana, ile że trudno o coś zgodniejszego w naszym życiu obywatelskiem jak połączenie wyborów z tym adresem.

Treść adresu, uchwalonego również na owem zgromadzeniu z d. 29. listopada z. r., wraz z motywami podały w swoim czasie pisma polskie. Dla odwieśnienia pamięci atoli przyłączamy go na osobnym arkuszu, na którym też ziomkowie i ziomkinie zechcą klasz swoje podpisy. Upraszamy usilnie, aby podpisy były czytelne i zarazem podawały godność, zajęcie i miejsce zamieszkania podpisującego osoby.

Korporacje, jak Rady gminne, Rady powiatowe, urzęda, ciała nauczycielskie zechcą podpisywać gremialnie.

Udajemy się z całą otuchą do doświadczonych obywatelskiej gorliwości W. Pana, abyś raczył zająć się zebraniem tych podpisów i zawiadomić o tem nietykto zebrania wyborcze, ale też w ogóle plebany, dwory, i dworki i szkoły, tudzież obywateli miejskich, dla podpisania. Sam cel tej pracy odpłaci się uczuciu obywatelskiemu W. Pana.

Jubileusz drogiego mistrza przypada dnia 24. czerwca bież. roku — więc musimy gorąco upraszać o nadesłanie zebranych podpisów (pod adresem: dr. Żuliński w Lwowie, ulica Zielona nr. 5.) najdalej do dnia 10. czerwca.

Adres będzie na pergaminie wypisany, i wraz z podpisanymi doręczony w osobnej kasie przez naszych przemysłowców artystycznych wyrobione. Gdyby przesłane z tym listem naszymi arkusze z adresem nie wystarczały, npraszamy dalsze podpisy zebrac na gładkim białym arkuszu.

Dodajemy arkusze z napisem: "Podpisy na adres do Matejki" posłużą do zwrócenia uwagi ziomków na miejsce, w którym głównie zbierane będą podpisy, mianowicie podczas głosowań na posłów sejmowych.

Lwów dnia 21. maja 1883.
Otton Hausner, Platon Kostelicki, Dr. Bogusław Longchamps, Ludwik Zielonka, dr. Józef Żuliński.

Do tej odezwy dodajemy, że osoby, instytucje lub korporacje, które jej wraz z arkuszem nie otrzymały, a otrzymać ją pragną, raczą się zgłosić do dr. Żulińskiego pod wymienionym w odezwie adresem. Zresztą moim podpisem i na zwykłym pięknym białym papierze.

We Lwowie będą w księgarniach, aptekach i w ogóle w ważniejszych sklepach wyłożone arkusze do podpisywania, które łatwo będzie uskutecznić wyborem, dającym albo wracającym z głosowania. Przypominamy, że wiele zależy na tem, aby podpisujący wymienili oraz swoją godność, zajęcie i miejsce zamieszkania. Bardzo są pożądana podpisy pań i panienek.

*** Cyprjan Norwid.** Dnia 22. bm. wieczorem, w zapomnieniu, w ubóstwie, w zakładzie św. Kamiziera w Paryżu, zakończył pielgrzymkę swą ziemiański Cyprjan Kamil Norwid, wielki ale niestety zlamany talent poetycki.

Urodził się około 1820 r. w Warszawie. Wcześniej, bo już 1840 roku zaczął zwracać uwagę swymi poematami, a było to tem łatwiejsze, że cała prasa inteligentna po listopadowem powstaniu kraj opuściła, była więc pustka wielka i literacka puszka. Jak po każdej strasznej katastrofie, zwątpienie objęło wszystkie myśli. Romantyzm, co niedawno błyszczał tak świetnie, to u Norwida jak i u innych współczesnych, już w karykaturę i szaleństwo się przeradzał. Pod względem artystycznym grzeszyła młodzież literacka często przeciw estetyce, a pod względem towarzyskim przeciw najprostszej etyce. Jeśli świat sztuki załudniał upiarami i widmami, to także życie spokojnego arenielogo grodu wchryziało rozmaitemi eksceniami, których wyrazem widomym było tak zwane "towarzystwo czwartaków". Norwid do najjaśniejszych w nim należał. Ale nie długo bawił w Warszawie; odczytując doświadczenia, do Rzymu wyjechał. Popełnił go tam zamilowanie do sztuki.

Norwid bowiem oprócz poetycznego talentu, miał wrodzone zdolności do rzeźby i malarstwa. Przy życiu nieopatrzności fortuna przedkładała, z reszatkami jej przyjeżdżał się poeta do Paryża, zajął już do końca żywota nie miał się ruszyć. Przywiózł ze sobą mnóstwo znakomitych kartonów, mnóstwo modeli, mnóstwo poczynanych poematów. Owczesne bogate panie wzięły młodego poeę pomiędzy siebie i otoczyły pochlebstwami, polskimi "Michałem Aniołem" go nazywały. Młody człowiek uwierzył temu i razem, kiedy fortuna jego topniała, coraz więcej się zaniedbywał. Niebawem jednak pochlebcy opuszczali go zaczęli; środki do życia brakło, a przeciwnie siły adoracji zamieniły w pychę, gromadziły w sercu gorzkie, zwątpienie i zniechęcenie. Po człowieku, po którym bardzo wiele można się było spodziewać, zostało bardzo mało.

Komedja "Autodafe", powieść "Szezęsna i Zwolani" (pieśni społeczne) w porównaniu do młodzieńczej jego twórczości nie są postępem, ale upadkiem. W sztuce wszystko kończyło się na ołówkowych szkicach, gdzie bogactwo fantazji nieraz uderzało, ale gdzie zaniedbywano zarazem najelementarniejsze zasady szkoły. W niedolnych stu-

djach estetycznych zwracała uwagę czasami niesłychana bzdura. Norwid w odpowiedzi Kłaczce napisał ciekawy bardzo artykuł "O sztuce polskiej", a w nim dzisiejszy rozwój malarstwa naszego prozoczno przepowiedział prawie i na bogate źródła sztuki polskiej wskazał. Polemiczna zacietoszała się go tu do przyszedzenia fałdów i zaraz znakomite rezultaty pracy się okazały. Poezję jego następnie wyszły w lipieckim wydaniu Brockhaus.

Jakkolwiek bądź, ażeś stosunkowo do sił małe są zasługi Norwida, w literaturze polskiej zapominany jednak nigdy nie będzie, a jak jego twórczość, tak i osoba i żywot sam stanowią przedmiot do niezmierznie ciekawego studjum, w którymby obszerne znalazło się miejsce na prąd wiążący w czasie życia jego po świecie, na warunki, w jakich znajdowało się także społeczeństwo polskie.

— (*) —

*** Zótków** d. 29. maja. Dziś odbył się wybór psta do sejmiku krajowego z kurii wiejskiej Głoszących było 193. Wybrano 119 głosami Malusińskiego p. Piotra Lenińskiego, adjuńta sądu pow. w Dembi, położonej w tarnowskim okręgu sądownym. Kandydat polski, p. Bojowski Zarski, adjuńkt sądu pow. w Zótkwie, otrzymał 72 głosów. Dwa głosy ucznia komisja wyborcza na niepewna. Szale zwyciężyła na stronę p. Lenińskiego przeważyli wyborcy z Mostów wielkich i wsi przyległych, których miszkańcem p. Leniński dał się bliżej poznać w czasie urzędowania swego w Mostach wielkich. Wybór p. Lenińskiego na posła do sejmiku krajowego wcale nie można uważać jako przegrana z strony polskiej, równie jak i wybór p. Zarskiego nie byłby żadną klęską dla Rusiów, gdyż tak jeden jak i drugi tylko w spójnej łączności Polaków z Rusinami, łączności, opartej na wzajemnych sprawiedliwych ustępstwach i wzajemnej wyrozumiałości, widzą jedyny środek do niśmierzenia tej hydry niezgody, która z dniem każdym wznośi coraz większy wał między obu bratnimi narodami. Obaj kandydaci byli osobiste na miejscu wyboru, przechadzając się ramię w ramię między wyborcami, czem zaskarbiłi sobie jeszcze większą miłość i zaufanie zgromadzonego ludu. Nieliczeni duchowni ruscy zachowywali się z wielkim taktem i godnością z wyjątkiem jednego młodego wikarego z pobliskiego miasteczka, który agitując na schodach magistrackich, znalazł się niepostrzeżenie o kilka schodów niżej, niż sobie tego z pewnością sam życzył.

*** Husiatyn** 20. maja. Do niedawna komunikacja obustronna, to jest ze strony galicyjskiej nigdy nie trudniejsza, a ze strony moskiewskiej była ułatwiana i częsta. Bez paszportu, tylko za przepustką, można było o parę mil tam i napowrót za kordon się adawać. Oficerowie garnizonu, urzędnicy, niemal codziennie uczęszczali do galicyjskiego Husiatyna, za kupnem i do traktierni, gdzie objadowano i czytano gazety, a jest tam i *Gas. Nar.* Każdego niedzieli ludność zakordonowa przychodziła do tutejszego kościoła.

Teraz wszystko ustalo; nowy naczelnik komory zamknął ją, nikogo z tamtej strony nie przepuszcza, ani oficerów, ani urzędników, z tej zaś strony już sama tylko przepustka nie wystarcza, potrzeba formalnego paszportu i zdarzyło się, iż pewien obywatel za paszportem austriackim był na komorze zatrzymany, z powodu, że paszport w miejscu jego pobytu nie był wiozowany i musiał dwa dni czekać dopóki się o miejscu jego pobytu nie przekonano, i formalności wizy nie uskuteczniłono.

Tutejsi żydzi kupcy, nie mogą już swych towarów za kordon sprzedawać z powodu zamknięcia granicy, a wnosząc, iż ono nastąpiło tylko kaprysem nowego naczelnika, podali na niego skargę, i prosząc by powrócił jak przedtem bywało, tymczasem przybył pułkownik, zjadł się zandarmierji z Kamieńca, ze surowym jeszcze rozkazem, ażeby jak najszczęśliwiej granicę zamknął. Jedni twierdzą, że to z powodu i tylko na czas koronacji, inni zaś przypuszczają, że mogą być inne przyczyny, niezadługo się to okaże, a na teraz fakt jest, że Moskwa czy to z obawy czy z przezorności granice swe zamyka.

We wsi Liszkowce jest kościół i parafia rz. kat. Zjazd misionarzy, jak tu zowią jezuitów, a raczej niż zamiatych wstafach, rozchodzi się w miejscowości, gdzie ludność polska i ruska mieszała, a proboszcz ruski, nie bardzo przychylny, nastawiał by kazanie było głoszone w narzeczu ruskim, myśląc że go kaznodzieja nie umie, tymczasem wyłożył on go w prostym ludowym języku, co na ludność ruską bardzo dobry wpływ wywarło.

W tutejszej okolicy ożiminy liche, żyto jęczmień jako tako, lecz ożimie pszenicę we wielu miejscach już przeszło pod płody wiosenne, a cięła słoła, przepłataną rzadkimi dniami pogodnymi, grozi nieurodzajem.

Roboty na kolei w tutejszej okolicy bardzo zwolna postępują, a to z dwóch przyczyn, jedna: ceny niskie, a druga: o robotnika trudno. Jak się okazało, lecz nie wiem i jeszcze wątpię, czy to jest istotną prawdą, że jeden częściowy przedsiębiorca już zrezygnował.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Wiedeń dnia 28. maja. Na dzisiejszy targ przypędzono wołów galicyjskich i bukowickich 1144, węgierskich 1493, niemickich 252 — razem 3889. Galicyjskie płacono 56 do 59 zł. — ct., ciężkie 60 do 62 zł. — c.

Węgierskie 55 do 60 zł.; wyborne 61 do 62 zł. 50 ct.

Niemieckie 56 do 62 zł. Wszystko zostało rozprzedane.

Z powodn mniejszego spędu o 800 szt. od zeszłego tygodnia, ceny poszły w górę od 1 zł. 50 ct. do 2 zł.

A. Krzysztofowicz & Com.

Telegramy Gaz. Nar. i ostatnie wiadomości.

Times, omawiając sprawę armeńska, powiada, że Anglia powinna baczyć na to, aby na złej gospodarce tureckiej w Armenii nie zrobiła przypadkiem Moskwa dobrego interesu. Moskwa — pisze poważny organ City — jest obecnie opasowana przez prąd niespokojny i zaburczy, który występuje zwłaszcza w kierunku Turcji. W Petersburgu dawno już uczuwały niepokojomany apetyt na jej prowincje azjatyckie. Turcja nie powinna zatem zapoznać obecnej sytuacji i zając się gorąco reformami w krainie Ormian. Armenia zresztą tak długo nie będzie należała i zadawalniającego dla tamtejszej ludności rządzone, dopóki będzie zawisła bezpośrednio od Konstantynopola.

Times wskazuje następnie na Kretę, Libanon i inne prowincje tureckie, które w analogicznym znajdowały się swego czasu położeniu. Jeżeli Armenia otrzyma podobną, jak tamte kraje, autonomię, można będzie mieć nadzieję, ale tylko wtedy, że ludność z tureckiego panowania będzie zadowolona a Moskwa nie będzie już miała kruczków do mieszanja się w armeńskie sprawy.

Petersburg d. 30. maja. (Pryw.) Z powodu fatalnego zbytkowania ludności kazano wczoraj nagle policja uprzątnąć wszelkie dekoracje domów, mimo że urzędowo zapowiedziane było powtórzenie iluminacji.

Wiedeń d. 30. maja. *Wiener Ztg.* ogłasza ustawę o języku sądowym w Dalmacji.

Bukareszt d. 29. maja. Dziś rano wyjechał ks. Ghika do Londynu. Sądzą, że powiódł on odpowiedź rządu na notę Granvilla w sprawie traktatu londyńskiego.

Petersburg d. 29. maja. Uroczystość koronacyjną obchodzono z wielkim entuzjazmem w całym państwie: podczas wczorajszej iluminacji objawiały się nieustanne manifestacje patriotyczne śpiewaniem hymnu ludowego.

Moskwa d. 29. maja. Generał Werder, pruski pułkownik wojskowy, otrzymał order Aleksandra Newskiego; jego atache wojskowy Linington order św. Anny w brylantach, a policmajster Kozłow za utrzymanie wzorowego porządku najwyższe uznanie. Car przyjmował na posłuchaniu przedpołudniem nuncjusza Vannutello, który w południe miał masę w kościele św. Ludwika przy bardzo licznych udziałach pobożnych. W południe przyjmowali carostwo powinszowania osób cywilnych i wojskowych rangi pierwszych czterech klas, oficerów gwardji i wszystkich oficerów zagranicznych.

Paryż d. 29. maja. W senacie protestował Beranger (lewe centrum) w imię wolności sprzeciwiając przeciw znieśnieniu kapitałów przy szpitalach, i w ogóle przeciw zwężeniu szpitali, wyrażając zarazem ministra spraw wewnętrznych, iżby wystąpił przeciw fanatyzmowi zarząd publicznym dobroczynności i Rady municypalnej, gdyż fanatyzm krzywdzi religijne uczucia chorych. Minister spraw wewnętrznych oświadcza w swojej odpowiedzi, że uczynił co tylko było możliwym dla zabezpieczenia wolności wyznania po szpitalach, i wdrożył układy z archybiskupem, który jednak się rozbił. Przyznał zarazem, że są szpitale, gdzie duchownych i siotr miłosierdzia koniecznie potrzeba.

Saigon d. 29. maja. Generał Bonel udaje się we czwartek do Tonkinu.

Berlin d. 30. maja. Na wczorajszym posiedzeniu wieczornem przyjęł rajchstag niemiecki ustawę o kasach dla chorych robotników w trzecim czytaniu.

Londyn d. 30. maja. W Izbie posłów odpowiedział Fitzmaurice Bartlettowi, że rząd angielski nie protestował przeciw atakowi Francji na Madagaskar. — Ustawę o prawie dziennym przyjęto po siedmiodziesięciu rozprawach w drugim czytaniu bez głosowania.

Moskwa d. 30. maja. Ogłoszono rozporządzenie ministra wojny, mocą którego zniżono kary wszystkim zbrodniarzom wojskowym, tak oficerom jak i szeregowcom; wszystkich zastępców oficerskich, którzy dla braku wakansu nie mogli awansować, mianowano podporucznikami; i kredyt na wdowy i sieroty po poległych na wojnie o 20.000 rubli podwyższono.

Wczoraj był u ambasadora niemieckiego, hr. Schweinitza, wielki obiad.

Petersburg d. 30. maja. *Dziennik urzędowy* zawiadamia w osobnem wydaniu, że w skutek niesłychanego natłoku podczas ostatniej iluminacji, przez co wielu powodów na Newskim prospekcie i głównych ulicach Petersburga był zatamowany, uznano za konieczne, postanowioną na wczoraj iluminację wstrzymać. Dalszy ciąg festynu ludowego odbędzie się na polu Marsowem i innych placach.

Wrocław dnia 30. maja. Książę arcybiskup wrocławski bawiar w Hotzenplotz, tchnięty został paralizem. Opatrzone go Sakramentami świętymi.

Przejechali d. 30. maja 1883.

Hotel ZORZA: W. Gniewosz z Kątów, K. Małachowski z Odessy, I. Hochmann z Wolynia, N. Jakubowicz i dr. A. Brillant z Czerniowiec, H. G. G. wroński z Wolynia, I. Hüner z Bambergu.

Hotel EUROPEJSKI: M. hr. Tarnowska marg. M. Gordon z Holobutowa, I. Christ z Ludwiburgu, H. Robinson z Wiednia, A. Tage z Berlina, I. Potischer z Jass.

Hotel ANGIELSKI: C. Kański i F. Bielawski z Wolynia, E. Hohenauer z Brzeżan, A. Ziwsa ze Złoczowa, ks. G. Szaszkiewicz z Przemysła.

Hotel WARSZAWSKI: I. Naganowski z Łopatyna, H. Kłosowski z Romanowa, Lubomęski z Drohobycza, W. Madejski z Podhorodyszczu, I. Pierzchała z Ujezskowa.

Hotel LANGA: A. Wybranowski z Czuprenowic, I. Skutecki z Berna, ks. A. Juczyński z Przemysła, N. Katz z Wiednia.

Hotel KRAKOWSKI: Dr. L. Brodzkiński z Mikuliniec, M. Przytocki z Nadwórny, T. Targowski z Krakowa, T. Borodajkiewicz ze Strzyna.

Teatr hr. Skarbka

pod dyrektcją Jana Dobrzańskiego

We środę dnia 30. maja 1883 roku.

Safanduly

k-medja w 4 aktach Wiktoryna Sardou,

tłumaczył G. Czernicki.

POCIĄGI KOLEJOWE

podług zegaru lwowskiego

Przyjeżdża do Lwowa:

Z KRAKOWA: o godz. 5 min. 40 rano pociąg pospieszny, o godz. 9 min. 27 wieczór pociąg osobowy, o godz. 11 min. 20 przed południem miesany.

Z CZERNIOWIC: o godz. 10 min. 0 wieczór pociąg pospieszny, o godz. 5 min. 5 rano i o godz. 3 min. 52 po południu pociąg miesany.

Z PODWOCZYSK: na dworzec w Podzamczu o godz. 10 min. 20 wieczór pociąg pospieszny, o godz. 8 min 13 rano i o godz. 8 min. 59 po południu pociąg miesany.

Z PODWOCZYSK: na dworzec główny lwowski o godz. 10 min. 33 wieczór pociąg pospieszny, o godz. 8 min. 50 rano i o godzinie 4 min. 12 po południu pociąg miesany.

Z STANISŁAWOWA: na Strz., rano o godz. 2 min 20 i pociąg osobowy, wieczór o godz. 8 min. 20 pociąg miesany.

Lwów z Izby handlowej, 30. maja 1883.

1. Akcje na sztuki

bez kupna bieżącego płać żądają

Kolej galic. Kar. Lud. 200 zł. m. k. 295 50 299 —

Lwow.-czern.-jass. 200 zł. w. a. 172 — 172 —

Banku upr. galic. po 200 zł. w. a. 301 — 306 —

Banku kred. galic. po 200 zł. w. a. 250 — 255 —

2. Lisy zastawne na 100 rub.

bez kupna bieżącego

Tow. kred. galic. 5 pr. w. a. 98 50 99 50

Banku upr. galic. 6 pr. w. a. 98 30 98 50

Banku hyp. galic. 6 pr. w. a. 101 80 102 80

Banku kred. galic. 5 pr. w. a. 97 30 98 30

Banku kred. galic. 5 pr. w. a. 100 35 101 35

Lisy dziane g. z. kr. w. l. 6 pr. 101 — 102 50

Lisy dziane g. z. kr. w. l. 6 pr. 101 — 102 50

3. Lisy dziane na 100 rub.

Ogól. roln. kred. zakład dla Gal.

i Bukow. 6 pr. los w 15 lat. — — —

4. Obligat na 100 rub.

Indemnizacja galic. 5 pr. m. k. 98 50 99 50

Oblig. kom. sak. kr. w. l. 6 pr. w. a. 95 — 98 —

Polyska kraj. s. r. 1873 6 pr. w. a. 101 — 103 —

5. L. e. s. y.

Miasta Krakowa — 13 — 20 —

Stanisławowa — 22 — 24 —

6. M. a. n. e. t. y.

Dukat holenderski — 5 55 5 65

Dukat cesarski — 5 57 5 67

Napoleonor — 9 45 9 55

Półparyż rosyjski — 9 77 9 87

Rubel rosyjski srebrny — 1 55 1 65

Rubel rosyjski — 1 18 1 20

100 marek niemieckich — 58 25 59 —

Srebro — — —

Kopony w srebrze — — —

KURS GIEŁDY WIEDENSKIEJ.

Wiedeń, dnia 30. maja 1883

godzina 1 minut 40 po południu

Alpiny 75. — Węg. akcje kr. 292. —

Anglo-aust. 112.50 Unionsbank 116.50

Kolej Kar. Lud. 295.75 Nordbahn 274.25

Kolej Polud. 147.80 Kolej Alford. 170. —

Kolej państw. 326.70 Kolej lw.-czern. 169. —

Węg. Nordstb. 157.50 Wied. Comunal 123.25

Węg. obl. p. sz. 99.25 Elbthal 215. —

Kolej niemieck. 109.70 Lasy tureckie 25.75

Renta

